

Psicoendocrinologia

2015/2016

Codi: 102586

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Ferran Balada Nicolau

Correu electrònic: Ferran.Balada@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisites

No existeixen prerequisits específics, si bé s'aconsella haver cursat les assignatures troncal i obligatòries de l'àrea de Psicobiologia

Objectius

L'assignatura de Psicoendocrinologia forma part de la matèria de Psicobiologia. És una assignatura de 6 crèdits optativa que es cursarà en quart curs. Forma part de les mencions de Psicologia Clínica de la Infància i de l'Adolescència i de la de Psicologia Clínica d'Adults.

Els objectius de l'assignatura són el coneixement de les bases biològiques, en els seus aspectes neuroendocrins, de la conducta normal i de la psicopatologia, així com dels trastorns psicològics associats a alteracions endocrines. També són objectius de l'assignatura el coneixement i la interpretació de nous mètodes diagnòstics (proves dinàmiques endocrines,...).

Competències

- Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Fer revisions sistemàtiques a partir de la consulta de les diferents fonts documentals en psicologia per a recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca
- Identificar, descriure i relacionar la biologia de la conducta humana i les funcions psicològiques.
- Identificar i descriure els processos i les etapes del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar, sintetitzar i resumir la informació de textos científics i professionals.
2. Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
3. Descriure els canvis hormonals que es produeixen al llarg del cicle vital.
4. Descriure els diferents tipus d'hormones i els seus mecanismes d'acció.
5. Descriure l'anatomia i la fisiologia de les principals glàndules endocrines.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Emprar sistemes de documentació científics.
8. Identificar i descriure les bases hormonals en la conducta normal i anormal.
9. Planificar una recerca bibliogràfica o de referències tant en bases de dades informatitzades com en biblioteques i hemeroteques.
10. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Continguts

BLOC A: ASPECTES BÀSICS EN PSICOENDOCRINOLOGIA

Tema 1.- Bases moleculars i anatòmiques en Psicoendocrinologia.

- a) Bases moleculars de la comunicació intercel·lular: Tipus de senyals entre cèl·lules
- b) Fonaments moleculars d'endocrinologia: Tipus bioquímics d'hormones. Síntesi i secreció hormonal. Regulació de la secreció hormonal. Transport d'hormones. Metabolisme hormonal. Receptors hormonals. Mecanismes d'acció hormonal. Mesures hormonals
- c) Fonaments anatòmics d'endocrinologia: Glàndules endocrines. Relacions sistema nerviós, endocrí i immunitari.

Tema 2.- Homeostasi i Psicoendocrinologia.

- a) Hormones i regulació del balanç hídric. Alteracions del balanç hídric: Diabetis insípida i Polidípsia.
- b) Hormones i regulació de l'alimentació. Alteracions del metabolisme: Obesitat, Anorèxia Nervosa i Bulímia.
- c) Hormones i regulació dels ritmes biològics. Alteracions associades a ritmicitat: jet-lag, torns laborals, síndrome premenstrual, trastorn afectiu emocional.

Tema 3.- Hormones i aspectes evolutius del sers vius.

- a) Fisiologia endocrina de l'embaràs i el part. Alteracions associades a la gestació i el part.
- b) Efectes perinatals de les hormones. Efectes de les alteracions perinatals de les hormones en la conducta i el sistema nerviós. Disruptors endocrins.
- c) Hormones i pubertat. Alteracions del creixement.
- d) Hormones i envelliment

BLOC B: ASPECTES CLÍNICS EN PSICOENDOCRINOLOGIA

Tema 4.- Trastorns conductuals en endocrinopaties (Endocrinopaties).

- a) Malalties hipofisàries
- b) Malalties tiroïdals
- c) Malalties corticosuprarenals
- d) Malalties medul·lo-adrenals
- e) Malalties gonadals
- f) Malalties de l'eix somatotropinèrgic
- g) Malalties paratiroidals
- h) Malalties pancreàtiques

Tema 5.- Alteracions endocrines en trastorns neuro-psiquiàtrics.

- a) Trastorns d'inici en la infància o l'adolescència
- b) Trastorns per ús de substàncies psicoactives
- c) Esquizofrènia
- d) Altres trastorns psicòtics
- e) Trastorns de l'estat d'ànim
- f) Trastorns per ansietat
- g) Trastorns dissociatius
- h) Malalties neurològiques
- i) Efecte dels tractaments psiquiàtrics
- j) Mètodes diagnòstics endocrins en psicopatologia.

Metodologia

Classes magistrals amb suport de TIC y debat en gran grup.

Recerca de documentació sobre un tema, presentació oral i torn de valoracions.

Sessions pràctiques. Fonamentalment mitjançant la utilització de simulacions informàtiques i estudi de casos.

Introducció de les sessions en els seminaris, presentació del text, valoració i discussió

Tutories de suport a la realització d'un projecte

Lectura comprensiva de texts

Treball individual o en grup sobre el conjunt de material disponible de classes, texts, revistes, etc

Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Recensions, estudis bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	24	0,96	3, 4, 5, 8
Pràctiques en laboratori i en espais especialitzats	8	0,32	4, 5, 8
Seminaris de discussió de textos	4	0,16	3, 4, 5, 8
Tipus: Supervisades			
Tutoria	1,5	0,06	
Tipus: Autònomes			
Estudi	50	2	

Lectura de textos, monografies i articles	40,5	1,62
Redacció de treballs	20	0,8

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades mitjançant: exàmens escrits, tasques individuals i/o en grup, presentacions i/o discussions de texts en classe.

Cadascun d'aquests tres apartats tindrà assignat un pes específic a la qualificació final:

- 2 Proves escrites virtuals, amb un pes del 20% cadascuna
- 1 prova escrita final presencial, amb un pes del 30%.
- Tasques individuals i/o en grup: s'avaluaran treballs individuals i en grup amb un pes global del 20%. En concret hi haurà feina individualitzada que tindrà un pes del 10% de la nota final i feina en grup amb un pes del 10% de la nota final. Aquests treballs es realitzaran amb el suport de sistemes wiki.
- Participació en les activitats docents, tant presencials com virtuals amb un pes global del 10%.

Nota Global

La nota global s'obtindrà a partir de la mitjana ponderada de cadascuna de les evidències d'aprenentatge.

Prova de re-avaluació

En cas de no haver aprovat l'assignatura (nota superior a 5), es podrà presentar a una prova de re-avaluació la setmana 20 per a millorar la nota de les evidències d'aprenentatge corresponents a les proves escrites. La nota final de l'assignatura que obtindrà l'alumne en el cas de superar la reavaluació serà d'un cinc (5).

"No presentat"

Un alumne constarà com a "presentat" si ha participat en evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior al 40% de la nota final. Per tant, només constarà com a no presentat aquell alumne que no s'hagi presentat a cap de les proves escrites o bé si s'ha presentat únicament a una prova escrita i no ha participat en el treball amb wiki.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en les activitats de l'aula	10%	0	0	6, 7, 10
Prova Escrita - Bloc A	20%	0	0	3, 4, 5
Prova Escrita - Bloc B	20%	0	0	3, 8
Prova Final escrita	30%	2	0,08	3, 4, 5, 8
Treball en grup mitjançant wiki	10%	0	0	3, 6, 8, 10
Treball individualitzat amb Wiki	10%	0	0	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

- Czerbska, M.T. Psychoneuroendocrinology research trends. Nova Biomedical Books. 2007
- DeGroot, L.J. & Jameson, J.L. Endocrinology. Elsevier Saunders. 2010
- Ergin, A.B.; Kennedy, A.L.; Gupta, M.K.; Hamrahian, A.H. The Cleveland Clinic Manual of Dynamic Endocrine Testing. Springer. 2015

- Gardner, D.J.; Shoback, D.M. Geenspan Basic & Clinical endocrinology McGraw-Hill 2007
- Gore, A.C.; Dickerson, S.M. Endocrine Disruptors and the Developing Brain. Morgan & Claypool Life Sciences. 2012
- Henry, H. & Norman, A. Encyclopedia of Hormones. Academic Press. 2003
- Jameson, J.L. Harrison's Endocrinology. McGraw-Hill Medical, 2010
- Krauss, G. Biochemistry of Signal Transduction and Regulation. Wiley-VCH. 2014
- Kronenberg, HM; Melmed, S; Polonsky, K. Larsen, PL. Williams textbook of endocrinology. W.B.Saunders Company 2008
- Lovejoy, D. Neuroendocrinology, an integrated approach. John Wiley & Sons. 2005
- Martínez Sanchis, S. Hormonas, estado de ánimo y función cognitiva. Delta publicaciones. 2007
- Martini, L. Encyclopedia of Endocrine Disease. Academic Press. 2004
- Melmed, S.; Conn, P.M. Endocrinology: Basic and Clinical Principles. Humana Press 2005
- Molina, P.E. Endocrine Physiology. McGraw Hill Medical. 2013
- Neave, N. Hormones and Behaviour. A psychological Approach. Cambridge University Press. 2008
- Nelson, R.J. Psicoendocrinología. Las bases hormonales de la conducta. Ed. Ariel. 1996
- Nelson, R. J. An Introduction to behavioral endocrinology EDICIO 3rd ed. Sunderland Sinauer Associates cop. 2005
- Pfaff, D.W.; Arnold, A.P.; Etgen, A.M.; Fahrbach, S.E.; Rubin, R.T. Hormones, Brain, and Behavior (2nd Ed). Academic Press 2009
- Pfaff, D.W.; Kordon, C.; Chanson, P.; Christen, Y. Hormones and Social Behavior. Springer-Verlag 2008
- Tresguerres, J.A.F. Tratado de endocrinología básica y clínica Ed. Síntesis 2000
- Wolkowitz, O.M. & Rothschild, A.J. Psychoneuroendocrinology. The Scientific Basis of Clinical Practice. American Psychiatric Publishing, Inc. Washington. 2003